

Handläggare
Britta Lundgren

Miljö- och energidepartementet

Direktval
0960-155 65

Yttrande avseende Naturvårdsverkets skrivelse ”Uppdrag att se över och föreslå ändringar i reglerna om landsbygdsutveckling i strandnära läge”

M2017/02054/Nm

1. Bakgrund om remissen och Naturvårdsverkets förslag

Naturvårdsverket fick i mars 2017 i uppdrag av regeringen att se över LIS-reglerna i syfte att föreslå författningsändringar och eventuella andra åtgärder för att ytterligare främja landsbygdsutveckling i områden med god tillgång till stränder, utan att de värden som strandskyddet långsiktigt syftar till att skydda äventyras. Fokus skulle ligga på att utveckla möjligheterna att bygga permanentbostäder. Uppdraget resulterade i skrivelsen ”Uppdrag att se över och föreslå ändringar i reglerna om landsbygdsutveckling i strandnära läge”. Regeringen konstaterade att skrivelsen var begränsad avseende att utöka förutsättningarna för att bygga permanentbostäder och har därför inom ramen för remissen avseende skrivelsen uttryckt möjlighet för att även inkomma med kompletterande förslag till åtgärder när det gäller att utöka möjligheten att bygga permanentbostäder för landsbygdsutveckling i strandnära lägen i områden med god tillgång till ständer samtidigt som de värden som strandskyddet syftar till inte äventyras. Arvidsjaur kommun är en av de utpekade remissinstanserna men samtliga kommuner har möjlighet att inkomma med synpunkter senast den 16 november 2018.

Naturvårdsverkets förslag innebär att huvuddragen i regelverket om landsbygdsutveckling i strandnära läge (LIS) bevaras oförändrade. För att tydliggöra och underlätta möjligheterna till dispens för åtgärder inom LIS-områden föreslår dock Naturvårdsverket vissa förändringar av vad som får beaktas som särskilda skäl inom sådana områden. Naturvårdsverket föreslår även vissa förändringar vad gäller de kriterier som ett område ska uppfylla för att anses vara ett LIS-område och vad gäller den begränsning som råder i och i närheten av tätorter.

Naturvårdsverket föreslår att det vid en prövning enligt 7 kap. 18 d § miljöbalken av en fråga om upphävande av eller dispens från strandskyddet inom ett LIS-område, i tillägg till att det får beaktas om ett strandnära läge för en byggnad, verksamhet, anläggning eller åtgärd bidrar till utvecklingen av landsbygden, även får beaktas om ett sådant strandnära läge kan bidra till att ”upprätthålla” landsbygdsutvecklingen. För att bland annat åstadkomma en mer likartad tillämpning föreslår Naturvårdsverket även att det i bestämmelsen tydliggörs vilken nivå på utredning som krävs avseende en åtgärds bidrag till landsbygdsutvecklingen. Naturvårdsverket föreslår att skäl för dispens föreligger om det ”kan antas” att åtgärden har en sådan effekt.

Vad gäller prövning av dispens för att uppföra enstaka en- eller tvåbostadshus föreslår Naturvårdsverket att samlokalisering till befintligt bostadshus även fortsättningsvis ska få beaktas som ett skäl för dispens men att bestämmelsens nuvarande lydelse omformuleras. Naturvårdsverkets förslag innebär att det som särskilda skäl för sådana åtgärder får beaktas om huset eller husen avses att uppföras ”med närhet till” ett befintligt bostadshus. Naturvårdsverket föreslår vidare att det för dessa åtgärder, i likhet med vad som gäller för övriga åtgärder inom LIS-områden, även får beaktas om det strandnära läget kan antas bidra till eller upprätthålla utvecklingen av landsbygden.

För att förenkla utpekandet av LIS-områden i översiktsplaneringen och för att, i högre grad än tidigare, möjliggöra en anpassning av områdenas omfattning utifrån förutsättningarna i olika delar av landet föreslår Naturvårdsverket att kravet enligt 7 kap. 18 e § första stycket 2 på att ett LIS-område ska ha begränsad omfattning tas bort. Naturvårdsverket föreslår istället att det med LIS-område avses ett område som är lämpligt för utvecklingen av landsbygden och som är av sådant slag och har ”en sådan omfattning” att strandskyddets syften fortfarande tillgodoses.

Vad gäller det nuvarande kravet på att ett LIS-område endast får ha en liten betydelse för att tillgodose strandskyddets syften i eller i närheten av tätorter föreslår Naturvårdsverket att den begränsningen ska specificeras gälla för ”större tätorter”.

2. Yttrande från Arvidsjaur kommun

Arvidsjaur kommuns landareal är ca 5 700 km² och vattenarealen är ca 470 km². Arvidsjaur kommun är en typisk glesbygdskommun med ett innevånarantal som motsvarar ca 1 person/km². Med ett innevånarantal på ca 6 500 personer och 4 000 sjöar så finns det ca 2 sjöar per familj. Den totala strandlängden på mer än 6 300 km ger vid handen att varje familj har ca 2 km strand att dela på. Med anledning av kommunens befolkningsstruktur med en åldrande befolkning prognosticeras kommunens befolkning minska framöver, trots ett förväntat positivt flyttnetto. Att hitta sätt att motverka en minskning av befolkningen är därav mycket angeläget för kommunen.

En förändrad strandskyddslagstiftning som på ett bättre sätt främjar landsbygdsutveckling i vattenrika och glesbefolkade inlandskommuner har länge lyfts som en prioriterad utvecklingsfråga.

Arvidsjaur kommun har under åren 2009 och framåt arbetat aktivt med att möjliggöra landsbygdsutveckling i strandnära lägen då hela Arvidsjaur kommun utgör en landsbygd vars serviceunderlag behöver stärkas. Under arbetet med nu gällande översiktsplan enades kommunen och länsstyrelsen tillslut om 63 LIS-områden inom kommunen. Kommunen konstaterade dock redan under arbetet med planen att det näst intill är omöjligt att veta var önskemål dispens från strandskyddsreglerna kommer att uppstå efter att översiktsplanen antagits på grund av det låga exploateringsstrycket. Detta då byggande sker på andra än ekonomiska bevekelsegrunder såsom ett intresse av att kunna bosätta sig i sin hembygd. Det strandnära läget kan då uppväga den risk som det innebär att bygga ett hus som antagligen när det är färdigställt är värt mindre än den nedlagda byggkostnaden. Kommunen ser det därför som helt centralt att det måste vara möjligt att tillämpa LIS-skälet även om ett visst område inte är utpekade i översiktsplanen.

I länsstyrelsens samrådsyttrande avseende kommunens översiktsplan skrev Länsstyrelsen att föreslagna LIS-områden ska stå i rimlig proportion till hur stor efterfrågan på bostäder är och hur stor del av denna som berör strandnära bebyggelse på landsbygden. Arvidsjaur kommun delar inte länsstyrelsens synsätt i samrådsyttrandet och vill poängtera att det där bebyggelsestrycket är lågt inte går att peka ut bara några få LIS-områden för att få tillstånd landsbygdsutveckling eftersom det inte på förhand kan förutses var det kan bli fråga om bebyggelse. Om man väljer att behålla systemet med att LIS-områden som huvudregel ska pekas i översiktsplanen är det därför centralt att det tydliggörs att omfattningen av dessa LIS-områden i en kommun med lågt bebyggelsestryck inte ska behöva stå i proportion till bebyggelsestrycket utan att det snarare är så att desto lägre bebyggelsestryck desto större anledning att lägga ut fler LIS-områden.

Det är också centralt för lagstiftaren att förstå att det inte bara är serviceunderlaget ute i byarna som behöver stärkas och upprätthållas i kommunen utan att det för en kommun som Arvidsjaur är centralt att hitta åtgärder som upprätthåller serviceunderlaget även i Arvidsjaur tätort. Även om Arvidsjaur kommun kan se sig som lyckligt lottad i förhållande till vissa andra inlandskommuner är det även för oss ett bekymmer med tomma affärslokaler i centrum. Det är därför helt centralt att det finns ett tillräckligt befolkningsunderlag för att upprätthålla servicenivån så att det även fortsättningsvis är attraktivt att bo i kommunen.

För kommunen är det centralt att LIS-lagstiftningen även omfattar fritidshus. Fritidshusen utgör en viktig och bidragande del till möjligheten att få stimulans i lokala ekonomin. Många vistas lika mycket eller mer i sina fritidshus än i sina ordinarie bostäder, andra använder fritidshus som permanentbostäder och ytterligare andra hyr ut sitt fritidshus under perioder man inte bor där själv. Kommunen kan inte heller styra över var man bosätter sig.

Arvidsjaur kommun konstaterar att de åtgärder som Naturvårdsverket föreslår inte alls eller endast ytterst marginellt skulle bidra till utredningens syfte att ytterligare främja landsbygdsutveckling i områden med god tillgång till stränder. Mer ingripande, differentierade och flexibla förändringar behövs.

SKL:s förslag till ändrad strandskyddlagstiftning

Arvidsjaur kommun har tagit del av Sveriges kommuners och landstings förslag till författningsändringar i miljöbalken och plan- och bygglagen och ställer sig bakom dessa. Förslagen skulle innebära att kommunens förutsättningar att motverka befolkningsminskningen förbättrades väsentligt. Oavsett om förslaget genomförs är det dock centralt att de LIS-områden som av flera kommuner redan tagits fram med stöd av gällande lagstiftning även fortsättningsvis kommer att kunna nyttjas vid en prövning av de nya reglerna i den mån innehållet fortfarande är aktuellt. Det bör även, om kommunen så önskar, även fortsättningsvis vara möjligt att i översiktsplanen kunna peka ut områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen och om länsstyrelsen inte haft några invändningar mot utpekandet under översiktsplanarbetet bör man kunna utgå från att LIS-kriterierna är uppfyllda.

Arvidsjaur kommun föreslår att uppdraget att genomföra den fortsatta utredningen av landsbygdsutveckling och utökade möjligheter för byggande av permanentbostäder genomförs med ett sektorsövergripande perspektiv. Tillväxtverket skulle exempelvis kunna samordna ett utredningsarbete som genomförs i samverkan med både Naturvårdsverket och Boverket och andra berörda funktioner.

För Arvidsjaur kommun

Lotta Åman

Kommunstyrelsens ordförande

lotta.aman@arvidsjaur.se

070-6215502